Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 18. júla 2013 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Poľnohospodárstvo — Spoločná organizácia trhov — Nariadenie (EHS) č. 3665/87 — Vývozné náhrady — Sprenevera tovaru určeného na vývoz — Povinnosť vývozcu vrátiť náhrady — Neposkytnutie informácií o spoľahlivosti zmluvného partnera podozrivého z podvodu príslušnými orgánmi — Prípad vyššej moci — Absencia“

Vo veci C-99/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal de première instance de Brusel (Belgicko) z 9. februára 2012 a doručený Súdnemu dvoru 24. februára 2012, ktorý súvisí s konaním:

Eurofit SA

proti

Bureau d’intervention et de restitution belge (BIRB),

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predsedníčka šiestej komory M. Berger, sudcovia E. Levits a J.-J. Kasel (spravodajca),

generálna advokátka: V. Trstenjak,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Eurofit SA, v zastúpení: S. Woog, advokátka,

— belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs a J.-C. Halleux, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci B. De Moor a V. van Steenkiste, advokáti,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Burggraaf a D. Triantafyllou, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: francúzština.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu pojmu vyššia moc v zmysle nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 351, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 2945/94 z 2. decembra 1994 (Ú. v. ES L 310, s. 57, ďalej len „nariadenie č. 3665/87“).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Eurofit SA (ďalej len „Eurofit“) a Bureau d'intervention et de restitution belge (BIRB) (Belgický úrad pre vyplácanie náhrad), ktorého predmetom je vrátenie vývozných náhrad vyplatených tejto spoločnosti na základe sfalšovaných dokumentov.

Právny rámec

3 Prvé a druhé odôvodnenie nariadenia č. 2945/94 znejú:

„keďže pravidlá Spoločenstva stanovujú poskytovanie vývozných náhrad výlučne na základe objektívnych kritérií, najmä pokiaľ ide o množstvo, povahu a vlastnosti vyvážaného výrobku a geografické miesto určenia; keďže na základe skúseností by bolo potrebné zintenzívniť opatrenia na boj proti protiprávnemu konaniu a najmä podvodom škodiacim rozpočtu Spoločenstva; keďže na tento účel by bolo potrebné prijať ustanovenia na opätovné získanie neoprávnene vyplatených súm a sankcie, ktoré by vývozcov podnecovali dodržiavať pravidlá Spoločenstva;

keďže na zabezpečenie správneho fungovania systému vývozných náhrad by sa mali sankcie uplatňovať bez ohľadu na povahu zavinenia; keďže je však aj napriek tomu v určitých prípadoch vhodné od sankcií upustiť, najmä ak ide o evidentnú chybu uznanú príslušným orgánom, a stanoviť prísnejšie sankcie v prípadoch, keď sa preukáže úmysel“ [*neoficiálny preklad*].

4 Nariadenie č. 3665/87 upravuje pre hospodárske subjekty, ktoré vyvážajú poľnohospodárske výrobky mimo územia Európskej únie, možnosť získať vývozné náhrady.

5 Článok 5 nariadenia č. 3665/87 stanovuje:

„1. Vyplatenie diferencovanej alebo nediferencovanej vývoznej náhrady okrem podmienky, že tovar opustil colné územie Spoločenstva, závisí aj od toho, či bol tovar počas dvanástich mesiacov po prijatí vývozného colného vyhlásenia dovezený do tretej krajiny, prípadne do určenej tretej krajiny, s výnimkou prípadu, že bol počas prepravy v dôsledku vyššej moci zničený:

…

3. Pokiaľ bol tovar po opustení colného územia Spoločenstva počas prepravy zničený z dôvodu vyššej moci,

— v prípade diferencovanej náhrady sa vyplatí časť sumy náhrady stanovená v súlade s ustanoveniami článku 20,

— v prípade nediferencovanej náhrady sa vyplatí celá suma náhrady.“ [*neoficiálny preklad*]

6 Článok 11 ods. 1 tohto nariadenia uvádza:

„Ak sa zistí, že vývozca s cieľom získať vývoznú náhradu požiadal o náhradu prevyšujúcu skutočne uplatniteľnú náhradu, náhrada splatná v prípade príslušného vývozu sa rovná náhrade uplatniteľnej na skutočne vyvezené výrobky, zníženej:

a) o polovicu rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočne vykonaný vývoz;

b) o dvojnásobok rozdielu medzi požadovanou náhradou a uplatniteľnou náhradou, ak vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje.

…

Sankcia uvedená v písm. a) sa neuplatní:

— v prípade vyššej moci,

— v určitých výnimočných prípadoch vyznačujúcich sa okolnosťami nezávislými od vôle vývozcu, ktoré sa zistia po tom, ako príslušné orgány prijali vývozné colné vyhlásenie alebo vyhlásenie o zaplatení, a pod podmienkou, že vývozca okamžite po tom, ako sa dozvie o týchto okolnostiach, a v lehote stanovenej v článku 47 ods. 2 oznámi túto skutočnosť príslušnému orgánu, ak tento orgán ešte sám nezistil, že požadovaná náhrada bola neoprávnená,

— v prípadoch jasnej chyby týkajúcej sa požadovanej náhrady, ktorú uznali príslušné orgány,

…

Ak zníženie uvedené v písm. a) alebo b) vedie k tomu, že suma náhrady predstavuje záporné číslo, zaplatí túto sumu vývozca.

…“ *[neoficiálny preklad]*

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

7 Eurofit je spoločnosť založená podľa belgického práva pôsobiaca v odvetví spracovania mlieka a vývozu mliečnych výrobkov do tretích krajín.

8 V júli 1996 uskutočnila spoločnosť Eurofit vývoz masla cez Taliansko do Albánska. Tovar mal byť kamiónom dovezený do Bari (Taliansko) a následne prepravený loďou do Albánska.

9 Taliansky sprostredkovateľ poverený vývozom bola talianska spoločnosť Di Fenza & Figli (ďalej len „Di Fenza“). Tovar mal byť zaplatený pred dodaním a výšku náhrady mala pokrývať banková záruka.

10 Už pri prvom dodaní vzniklo podozrenie v súvislosti so spoľahlivosťou sprostredkovateľa. Tovar bol totiž presmerovaný do Neapola (Taliansko), miesto uskladnenia v Neapole nebolo známe a lodné spojenie z Neapola smerom do Albánska neexistovalo.

11 Po tom, ako sa spoločnosť Eurofit skontaktovala s belgickým konzulárnym úradom v Neapole, rozhodla sa dopraviť kamión s tovarom naspäť do Belgicka, pričom o tomto rozhodnutí informovala BIRB.

12 Po uistení zo strany uvedeného sprostredkovateľa spoločnosť Eurofit vypravila nový kamión s 22 tonami masla. Tento kamión prišiel do Bari 14. augusta 1996.

13 Dňa 10. septembra 1996 BIRB potvrdil spoločnosti Eurofit prijatie dokumentu T5 obsahujúceho potrebné pečiatky príslušných orgánov a vyplatil prvú vývoznú náhradu vo výške 1 521 670 BEF.

14 Okrem toho Di Fenza odovzdala spoločnosti Eurofit dokument talianskeho ministerstva financií adresovaný BIRB, ako aj dokument o uvedení vyvezeného tovaru do voľného obehu v Albánsku.

15 Spoločnosť Eurofit 26. septembra 1996 vykonala druhé dodanie, ktoré spoločnosť Di Fenza zaplatila v hotovosti. Ukázalo sa však, že šek vystavený ako záruka bol nekrytý.

16 Dňa 31. októbra 1996 BIRB potvrdil doručenie dokumentu T5 týkajúceho sa tohto druhého dodania.

17 Spoločnosť Eurofit takto od júla do novembra 1996 vypravila spolu desať kamiónov, z ktorých každý prepravoval 22 ton masla.

18 Spoločnosť tak za dodávky prvých piatich kamiónov, ako aj za dodávku siedmeho kamióna získala od BIRB vývozné náhrady vo výške 9 266 133 BEF (229 701,44 eura).

19 Naproti tomu BIRB zablokovala vyplatenie náhrad za tovar prepravovaný šiestym, ôsmym, deviatym a desiatym kamiónom.

20 V prípade ôsmeho kamiónu zabaveného talianskymi orgánmi podala Eurofit voči pánovi Di Fenzovi žalobu na príslušné talianske súdy. V roku 2003 bol pán Di Fenza odsúdený v trestnom konaní za falšovanie dokumentov T1 a T5.

21 Následne sa ukázalo, že všetok vyvezený tovar pravdepodobne nikdy neopustil územie Únie a že prepravné dokumenty zaslané BIRB boli sfalšované.

22 Dňa 10. marca 1998 požiadal BIRB spoločnosť Eurofit o vrátenie neoprávnene vyplatených náhrad zvýšených o sumu zodpovedajúcu sankcii podľa článku 11 ods. 1 nariadenia č. 3665/87. Následne však BIRB upustil od požadovania sumy zodpovedajúcej tejto sankcii.

23 V júli 1999 spoločnosť Eurofit navrhla BIRB vrátenie náhrad, ktoré jej boli vyplatené, pričom však zdôraznila, že touto úhradou nie je dotknuté jej právo žalovať BIRB.

24 V septembri 2001 podala spoločnosť Eurofit na vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, žalobu voči BIRB, ktorou sa domáha, aby bola BIRB uložená povinnosť vrátiť uvedené náhrady vo výške 229 701,43 eura, ako aj vyplatiť dlžné náhrady za šiesty, ôsmy, deviaty a desiaty kamión vo výške 164 299,79 eura. Okrem toho spoločnosť Eurofit navrhuje, aby bola oslobodená od zaplatenia pokút za nepoužitie vývozných certifikátov.

25 Návrh spoločnosti Eurofit sa zakladá na zásade výnimky z dôvodu vyššej moci v zmysle nariadenia č. 3665/87, ktorá je definovaná ako existencia neobvyklých a nepredvídateľných okolností, ktoré nezávisia od vývozcu a ktorých dôsledkom sa nedá zabrániť ani napriek všetkej vynaloženej náležitej starostlivosti.

26 Hoci spoločnosť Eurofit priznáva, že skutočnosť, že spreneveru spáchal jej zmluvný partner, t. j. Di Fenza, nemôže predstavovať prípad vyššej moci, keďže výber zmluvného partnera je považovaný za riziko spadajúce do sféry hospodárskeho subjektu, s odvolaním sa na rozsudok zo 7. septembra 1999, De Haan (C-61/98, Zb. s. I-5003), tvrdí, že keďže v danom prípade jej príslušné vnútroštátne orgány svojím prístupom zabránili urobiť si správny obraz o rizikách, ktoré hrozili pri predmetnej transakcii, a neodradili ju od začatia s predmetnými vývozmi alebo od pokračovania v nich, môže sa na ňu vzťahovať výnimka z dôvodu vyššej moci.

27 BIRB namieta voči existencii akéhokoľvek pochybenia z jeho strany a zastáva naopak názor, že spoločnosť Eurofit nevynaložila náležitú starostlivosť, aby sa vyhla vzniku škody. Pokiaľ ide o už citovaný rozsudok De Haan, BIRB sa domnieva, že bol vydaný v rámci odlišnej právnej úpravy, než je právna úprava uplatniteľná na spor vo veci samej, a preto nie je použiteľný na ustanovenia nariadenia č. 3665/87.

28 Pokiaľ ide o tvrdenie BIRB, podľa ktorého sa nedopustil žiadneho pochybenia, vnútroštátny súd poukazuje na skutočnosť, že výnimka z dôvodu vyššej moci, ktorej sa dovoláva spoločnosť Eurofit, nie je totožná s konceptom pochybenia, ktorého sa dopustili príslušné vnútroštátne orgány. Vnútroštátny súd sa naopak domnieva, že skutočnosť, že tieto orgány v danom prípade vedome neinformovali spoločnosť Eurofit o skutočnostiach týkajúcich sa jej vývozov, ako aj skutočnosť, že neoverili colné dokumenty, i keď takého zdržanie sa konania z ich strany bolo odôvodnené prebiehajúcim vyšetrovaním, sú pri posúdení pojmu vyššia moc relevantné, keďže posúdenie dôveryhodnosti zmluvného partnera, ktoré vykonala spoločnosť Eurofit, bolo v dôsledku toho skreslené.

29 Za týchto okolností vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je možné považovať prípad, ak príslušné orgány neposkytnú hospodárskemu subjektu požadované informácie alebo mu úmyselne oznámia mylné informácie, čím nepriaznivo ovplyvnia jeho posúdenie, pokiaľ ide o spoľahlivosť zmluvného partnera, ktorý je podozrivý z podvodu, za prípad vyššej moci v zmysle nariadenia [č.] 3665/87, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky?“

O prejudiciálnej otázke

30 Svojou otázkou sa vnútroštátny sú v podstate pýta, či sa majú ustanovenia nariadenia č. 3665/87 vykladať v tom zmysle, že opomenutie príslušných vnútroštátnych orgánov informovať vývozcu o existencii nebezpečenstva podvodu, ktorého sa dopustil jeho zmluvný partner, predstavuje prípad vyššej moci v zmysle tohto ustanovenia.

31 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora treba pod pojmom vyššia moc rozumieť neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti, ktorých dôsledkom nebolo možné zabrániť napriek vynaloženiu všetkej starostlivosti (rozsudky z 5. februára 1987, Denkavit België, 145/85, Zb. s. 565, bod 11; z 5. októbra 2006, Komisia/Belgicko, C-377/03, Zb. s. I-9733, bod 95, ako aj z 18. marca 2010, SGS Belgium a i., C-218/06, Zb. s. I-2373, bod 44).

32 Pojem vyššia moc nemá v jednotlivých oblastiach uplatňovania práva Únie rovnaký obsah, jeho význam treba určiť v závislosti od právneho rámca, v ktorom má mať účinky (pozri najmä rozsudky zo 7. decembra 1993, Huygen a i., C-12/92, Zb. s. I-6381, bod 30; z 13. októbra 1993, An Bord Bainne Co-operative a Compagnie Inter-Agra, C-124/92, Zb. s. I-5061, bod 10, ako aj SGS Belgium a i., už citovaný, bod 45).

33 Pokiaľ ide o nariadenie č. 3665/87, je potrebné uviesť, že jeho články 5 a 11 týkajúce sa podmienok vyplácania náhrad, ako aj vymáhania neoprávnene vyplatených súm a uplatniteľných sankcií vyslovene odkazujú na prípad vyššej moci.

34 Cieľom týchto ustanovení je spresniť a obmedziť účinky vyššej moci v oblasti vývozných náhrad (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. septembra 1998, First City Trading a i., C-263/97, Zb. s. I-5537, bod 41).

35 Po prvé, pokiaľ ide o článok 5 ods. 1 prvý pododsek nariadenia č. 3665/87, vyplatenie náhrady okrem podmienky, že tovar opustil colné územie Únie, podlieha tiež podmienke, aby bol tovar dovezený do tretej krajiny vývozu (pozri v tomto zmysle rozsudky First City Trading a i., už citovaný, bod 27, ako aj SGS Belgium a i., už citovaný, bod 40). Taká právna úprava Únie, ako platila v čase skutkových okolností veci samej, totiž upravuje poskytovanie vývozných náhrad výlučne na základe objektívnych kritérií, najmä pokiaľ ide o množstvo, povahu a vlastnosti vyvážaného výrobku a geografické miesto jeho určenia (rozsudok z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Zb. s. I-6453, bod 40).

36 Článok 5 ods. 3 nariadenia č. 3665/87 však odchylne od tejto zásady stanovuje, že vyplatenie náhrady je zaručené, pokiaľ sa tovar po opustení colného územia Únie počas prepravy z dôvodu vyššej moci zničil do tej miery, že v tretej krajine vývozu nemohol byť prepustený do voľného obehu (rozsudok SGS Belgium a i., už citovaný, bod 43).

37 Vzhľadom na to, že uvedený článok 5 ods. 3 predstavuje výnimku z bežného režimu vývozných náhrad, je potrebné ho vykladať reštriktívne. Keďže existencia vyššej moci je podmienkou *sine qua non* na uplatnenie nároku na vyplatenie náhrady za vyvezený tovar, ktorý v tretej krajine vývozu nikdy nebol uvedený do voľného obehu, vyplýva z toho, že tento pojem musí byť vykladaný v tom zmysle, že počet prípadov, keď možno uvedenú náhradu priznať, je obmedzený (rozsudok SGS Belgium a i., už citovaný, bod 46, ako aj analogicky rozsudok z 20. novembra 2008, Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading/Komisia, C-38/07 P, Zb. s. I-8599, bod 60).

38 Po druhé, pokiaľ ide o článok 11 nariadenia č. 3665/87, z prvého a druhého odôvodnenia nariadenia č. 2945/94 vyplýva, že na základe skúseností je potrebné zintenzívniť opatrenia na boj proti protiprávnemu konaniu a najmä podvodom škodiacim rozpočtu Únie, a preto je potrebné prijať ustanovenia na opätovné získanie neoprávnene vyplatených súm, ako aj sankcií, pričom subjektívny charakter pochybenia v tejto súvislosti nemá vplyv (pozri v tomto zmysle Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, body 40 a 60). Podľa článku 11 vývozca zodpovedá za presnosť svojho vyhlásenia, inak mu hrozia sankcie, pričom daný článok tak zohľadňuje úlohu vývozcu ako posledného článku v reťazci výroby, spracovania a vývozu poľnohospodárskych výrobkov (pozri v tomto zmysle rozsudok Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, body 62 a 81).

39 V prípade uplatniteľných sankcií článok 11 ods. 1 prvý pododsek písm. a) a b) nariadenia č. 2665/87 stanovuje, že ak vývozca požiadal o náhradu prevyšujúcu skutočne uplatniteľnú náhradu na skutočne vyvezené výrobky, táto náhrada sa zníži buď o sumu zodpovedajúcu polovici rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočne vykonaný vývoz, alebo o sumu rovnajúcu sa dvojnásobku rozdielu medzi požadovanou náhradou a uplatniteľnou náhradou, ak vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje.

40 Preto v prípade, že ide o úmyselné konanie, sa zvyšuje len úroveň sankcie a sankcia upravená v uvedenom článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. a) sa uplatní aj vtedy, ak sa vývozca nedopustil chyby. Podľa posledného predpokladu sa sankcia uvádzaná v prvom pododseku uvedeného odseku 1 neuplatní iba v prípadoch taxatívne vymenovaných v jeho treťom pododseku (rozsudok z 24. apríla 2008, AOB Reuter, C-143/07, Zb. s. I-3171, bod 17).

41 Medzi výnimkami vymenovanými v článku 11 ods. 1 treťom pododseku nariadenia č. 3665/87 sa nachádza najmä prípad vyššej moci, určité výnimočné prípady vyznačujúce sa okolnosťami nezávislými od vôle vývozcu, ako aj prípad jasnej chyby týkajúcej sa požadovanej náhrady, ktorú uznali príslušné orgány.

42 Treba však pripomenúť, že tieto ustanovenia vývozcov oslobodzujú jedine od zaplatenia pokuty, ale nie od vrátenia vopred prijatých náhrad (pozri v tomto zmysle rozsudok First City Trading a i., už citovaný, bod 46).

43 Súdny dvor v tejto súvislosti rozhodol, že k taxatívnemu zoznamu, ktorý obsahuje článok 11 ods. 1 tretí pododsek nariadenia č. 3665/87, nemôže byť pridaný nový prípad oslobodenia založený okrem iného na neexistencii zavineného konania vývozcu. Hoci chyba alebo omyl, ktorých sa dopustil zmluvný partner, patria k okolnostiam nezávislým od vôle vývozcu, nič to nemení na skutočnosti, že patria k obvyklému obchodnému riziku a nemôžu byť považované za nepredvídateľné v rámci obchodných transakcií. Vývozca nie je obmedzený pri výbere svojich zmluvných partnerov a prislúcha mu vynaložiť primeranú obozretnosť buď zahrnutím zmluvných dojednaní v tomto zmysle do zmlúv, ktoré s nimi uzatvára, alebo dojednaním osobitného poistenia (pozri v tomto zmysle rozsudky Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, bod 80 a citovanú judikatúru, ako aj AOB Reuter, už citovaný, bod 36).

44 V prejednávanom prípade je potrebné poukázať na skutočnosť, že predmetné okolnosti veci samej nemôžu predstavovať prípad vyššej moci v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia č. 3665/87.

45 Predmetný tovar, ktorý, ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, pravdepodobne nikdy neopustil územie Únie, totiž nemožno považovať za tovar zničený počas prepravy v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia č. 3665/87.

46 Okrem toho sa spoločnosť Eurofit nemôže odvolávať na výnimku z dôvodu vyššej moci podľa článku 11 ods. 1 tretieho pododseku prvej zarážky nariadenia č. 3665/87. Je totiž zrejmé, že jej zmluvný partner bol v trestnom konaní odsúdený za falšovanie dokumentov v rámci vývozných náhrad. V súlade s judikatúrou citovanou v bode 43 tohto rozsudku patrí takáto okolnosť k obvyklému obchodnému riziku, a preto nemôže byť považovaná za nepredvídateľnú v rámci zmluvných vzťahov týkajúcich sa vývozu, pri ktorom boli vyplatené náhrady.

47 Navyše je potrebné konštatovať, že hoci sa také správanie colnej správy, ako sa vytýka BIRB vo veci samej, ktoré pozostáva z neposkytnutia informácií vývozcovi alebo dokonca z úmyselného poskytnutia chybných informácií, môže zohľadniť pri posúdení určitých výnimočných situácií v zmysle článku 11 ods. 1 tretieho pododseku druhej zarážky nariadenia č. 3665/87, nemôže oslobodiť vývozcu od povinnosti vrátiť neoprávnene vyplatené náhrady (pozri analogicky rozsudok Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading/Komisia, už citovaný, bod 65).

48 Tento záver nespochybňuje ani už citovaný rozsudok De Haan. Na jednej strane sa totiž Súdny dvor v bode 32 tohto rozsudku domnieval, že potreby vyšetrovania smerujúceho k identifikácii a zadržaniu páchateľov alebo spolupáchateľov spáchaného či pripravovaného podvodu mohli legitímne odôvodniť úmyselné opomenutie úplne alebo čiastočne informovať predmetný hospodársky subjekt. Na druhej strane Súdny dvor v bodoch 53 a 54 toho istého rozsudku rozhodol, že potreby takéhoto vyšetrovania pri absencii akéhokoľvek podvodného konania alebo nedbanlivosti kladenej za vinu dlžníkovi a z dôvodu spravodlivého zaobchádzania môžu predstavovať osobitnú situáciu vo vzťahu k právnej úprave uplatniteľnej na predmetné skutkové okolnosti veci samej, t. j. k článku 13 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1430/79 z 2. júla 1979 o vrátení alebo odpustení dovozného alebo vývozného cla [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 175, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 3069/86 zo 7. októbra 1986 (Ú. v. ES L 286, s. 1).

49 Vzhľadom na vyššie uvedené je na položenú otázku potrebné odpovedať tak, že opomenutie príslušných colných orgánov informovať vývozcu o existencii nebezpečenstva podvodu, ktorého sa dopustil jeho zmluvný partner, nepredstavuje prípad vyššej moci v zmysle ustanovení nariadenia č. 3665/87 a najmä článku 11 ods. 1 tretieho pododseku prvej zarážky tohto nariadenia. Hoci takéto opomenutie môže predstavovať výnimočný prípad v zmysle článku 11 ods. 1 tretieho pododseku druhej zarážky nariadenia č. 3665/87, nemôže daného vývozcu oslobodiť od povinnosti vrátiť neoprávnene vyplatené vývozné náhrady, keďže je zbavený výlučne povinnosti zaplatiť pokuty podľa tohto istého článku 11.

O trovách

50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Opomenutie príslušných colných orgánov informovať vývozcu o existencii nebezpečenstva podvodu, ktorého sa dopustil jeho zmluvný partner, nepredstavuje prípad vyššej moci v zmysle ustanovení nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 2945/94 z 2. decembra 1994, a najmä článku 11 ods. 1 tretieho pododseku prvej zarážky tohto nariadenia. Hoci takéto opomenutie môže predstavovať výnimočný prípad v zmysle článku 11 ods. 1 tretieho pododseku druhej zarážky nariadenia č. 3665/87, zmeneného a doplneného nariadením č. 2945/94, nemôže daného vývozcu oslobodiť od povinnosti vrátiť neoprávnene vyplatené vývozné náhrady, keďže je zbavený výlučne povinnosti zaplatiť pokuty podľa tohto istého článku 11.

Podpisy